

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Govor

Luxembourg, 4. oktobra 2018

Govor Klause-Heinerja Lehneja, predsednika Evropskega računskega sodišča

**Predstavitev letnega poročila Evropskega računskega sodišča
za leto 2017 Odboru za proračunski nadzor Evropskega parlamenta**

Strasbourg, 4. oktobra 2018

Velja govornjena
beseda.

ECA Press

Mark Rogerson – uradni govorec

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

Spoštovana gospa predsednica, spoštovana gospa poročevalka, spoštovane poslanke in poslanci, spoštovani komisar, dame in gospodje,

kot nekdanji poslanec se zavedem, da ima Evropski parlament v tem obdobju precej dela. Ne samo da sprejema izredno veliko pravnih aktov, ampak pred bližajočimi se evropskimi volitvami upravičeno deluje kot forum na visoki ravni za razpravo o prihodnosti Evrope, kot je pokazal včerajšnji obisk predsednika vlade Republike Estonije.

Zato bi se kot predsednik Evropskega računskega sodišča Odboru še toliko bolj rad zahvalil za čas, ki ga je namenil razpravi o letnem poročilu Sodišča za proračunsko leto 2017.

Član Računskega sodišča Lazarou, odgovoren za letno poročilo, člani Sodišča, pristojni za posamezna od desetih različnih poglavij, in seveda naši revizorji, so vložili veliko truda v pripravo ocene stanja finančnega poslovanja EU za leto 2017, na podlagi katere se lahko začne postopek razrešnice, zadnji v tej sestavi Parlamenta.

Prav tako bi se rad zahvalil Komisiji, ki jo danes tu zastopa komisar Oettinger, kot najpomembnejšemu revidirancu za njeno sodelovanje s Sodiščem. Vrhunec revizije Sodišča je razčiščevalni postopek, v katerem pa Sodišče ne nastopa kot nasprotnik nikomur. Pogosto je kritično in včasih trmasto, vendar pa upam, da je zmeraj pravično in zna prisluhniti utemeljenim razlagam, ki jih je lahko Komisija največkrat zagotovila in ki jih lahko sami preberete, saj so objavljene skupaj z našimi opažanji.

Spoštovani,

tako kot v prejšnjih letih je Sodišče tudi letos prišlo do zaključka, da je zaključni račun za leto 2017 resničen in pošten prikaz finančnega položaja EU. Sodišče je tako kot lani izreklo mnenje s pridržki (in ne odklonilno mnenje) o pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom za leto 2017.

Z drugimi besedami, v velikem delu odhodkov za leto 2017, ki jih je Sodišče revidiralo, ni bilo bistvenih napak. Pri tem imam v mislih financiranje na podlagi pravic¹, to je programe, v okviru katerih upravičenci prejmejo plačila, če izpolnjujejo nekatere pogoje. Primeri za to so štipendije za študente v okviru programa Erasmus, neposredna pomoč kmetom, proračunska podpora tretjim državam in plače zaposlenih pri EU. Ta plačila na podlagi pravic so v letu 2017 predstavljala več kot polovico plačil iz proračuna EU.

Stopnja nepravilnosti pri porabi EU se še naprej zmanjšuje. Ocenjena stopnja napake za plačila v letu 2017 je znašala 2,4 %, torej manj od 3,1 % v letu 2016 in 3,8 % v letu 2015. To kaže, da se finančno poslovanje EU zagotovo razvija v pravo smer, k čemur so v prvi vrsti prispevala trajna prizadevanja Komisije in držav članic.

Menim, da revizorji nismo zgolj prinašalci slabih novic – poudarjamo tudi dobre prakse, ki jih odkrijemo. Kot pozitiven primer za to naj navedem zaključek Sodišča, da v neposrednih plačilih iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada, ki predstavlja zelo velik del tega razdelka večletnega finančnega okvira, ni pomembnih napak.

Vseeno pa je treba omeniti, da nekatere težave ostajajo. Za ponazoritev tega naj omenim tri primere. Prvi je z nekega drugega področja porabe za kmetijstvo, drugi je s področja kohezije in tretji s področja raziskav.

Sodišče je odkrilo primer kmeta, ki je prejel okoljsko finančno podporo, da poseje vmesne posevke. V resnici pa kmet teh rastlin ni posejal ter ni vodil ustreznih registrov namakanja in pridelovanja. Na podlagi obiska Sodišča je nacionalna plačilna agencija začela postopek za vračilo pomoči.

¹ Razen nekaterih shem za razvoj podeželja.

V drugem primeru je Sodišče ugotovilo, da je upravičenec v zahtevku navedel prevelike stroške v okviru projekta na področju kohezije. Ti stroški so bili v resnici splošni stroški, povzročeni na sedežu inštituta, in niso bili povezani s specifičnim subjektom, ustanovljenim za izvedbo projekta. Sodišče meni, da nobeni stroški, ki niso neposredno povezani s projektom, ne štejejo za upravičene.

V tretjem primeru je malo in srednje podjetje, ki je sodelovalo pri raziskovalnem projektu, v zahtevku navedlo preveliko število delovnih ur, porabljenih za projekt, in jih izračunalo po napačni metodi. Delavci, ki so delali na projektu, so bili zaposleni v sestrskem podjetju, ki ni bilo vključeno v sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev, kar je zadevo še poslabšalo. Sodišče zato meni, da so bili vsi ti stroški neupravičeni.

Naj poudarim, da je pogosto na voljo dovolj informacij, da bi bilo mogoče preprečiti – ali odkriti in popraviti – velik del napak. Če bi Komisija in nacionalni organi te informacije uporabili, bi bil še večji delež proračuna EU pod pragom pomembnosti Sodišča in Komisije.

Delo pa se tu še ne konča. Sistemi upravljanja in nadzora so se izboljšali, kar Sodišču omogoča, da na novo preuči, kako bi lahko revizijske dokaze pridobilo na podlagi teh izboljšav.

Za leto 2017 je Sodišče poskusno uporabilo spremenjen pristop za področje Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija. Bistvena sprememba je bila, da je pregledalo in ponovno izvedlo preglede in kontrole, ki so jih pred tem že opravili tisti, ki so bili odgovorni za porabo. Ta nov revizijski pristop upošteva pomembne spremembe pravnih podlag, ki sta jih leta 2013 sprejela Parlament in Svet. Tako Sodišče po novem revidira prijavljene odhodke, za katere so države članice in Komisija že uporabile finančne popravke za nepravilnosti, ki so jih odkrile. Zato je zaradi ugotovitev Sodišča jasneje, na katerih področjih se ohranjajo pomanjkljivosti, in sicer tako na ravni Evropske komisije kot tudi držav članic. Poleg tega pa ta pristop Sodišču omogoča, da Parlamentu zagotovi kakovostnejše informacije.

Sodišče bo v prihodnjih letih ta pristop razširilo še na druga področja porabe, kadar bodo za to izpolnjeni pogoji.

Pozornost in vire pa bo moralo osredotočiti tudi na to, da oceni, ali EU dosega rezultate za svoje državljane. Ni dovolj, da vemo samo, ali se sredstva porabljajo pravilno, treba je vedeti tudi, ali se porabljajo pametno.

Dovolite mi naslednji primer s področja zunanjega delovanja. V okviru projekta, ki ga je Sodišče obiskalo, je mednarodna organizacija za prevoz volilnih skrinjic in glasovnic v vrednosti 150 000 EUR plačala več kot 280 000 EUR. Čeprav je bila to res občutljiva in nujna zadeva v zvezi z volitvami v tretji državi, je našim državljanom kljub temu težko pojasniti, zakaj EU njihov denar porablja na ta način.

Spoštovani,

Sodišče je v enem od svojih nedavnih posebnih poročil navedlo, da ima več držav članic težave s porabo sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. V zvezi s tem je prav, da Komisija za naslednje finančno obdobje predlaga številne ukrepe, ki bi lahko prispevali k boljšemu črpanju sredstev iz kohezijskih skladov. Del rešitve je tudi v vaših rokah, da kot poslanci pravočasno sprejmete nov večletni finančni okvir in z njim povezane večletne programe financiranja.

Poleg tega je proračun EU pod velikim pritiskom zaradi višine plačil, za katera je EU prevzela obveznost, da jih bo izplačala v prihodnjih letih.

Zaradi kombinacije velikih zneskov za prevzete obveznosti in majhnih zneskov plačil so se povečale še neporavnane proračunske obveznosti EU, tako da so dosegle nov maksimum v višini 267,3 milijarde EUR, glede na projekcije Sodišča pa bodo neporavnane proračunske obveznosti do konca večletnega finančnega okvira leta 2020 še narasle. Po mnenju Sodišče mora to imeti prednost pri načrtovanju naslednjega večletnega finančnega okvira.

Sodišče zagotovo ne bo poseglo v spor med neto plačnicami, ki zahtevajo znižanje prevzetih obveznosti, in neto prejemnicami, ki zahtevajo še večjo angažiranost. Vendar pa lahko opozori na to, da se bodo učinki finančnih

programov, o katerih se kot zakonodajalci trenutno pogajate, zaradi vse več neporavnanih obveznosti pomaknili še dlje v prihodnost.

Spoštovani,

skupni proračun EU znaša le približno 1 % bruto nacionalnega dohodka celotne EU.

Čeprav je pomembno, da se proračun EU porabi uspešno, moramo biti realistični glede tega, kaj je mogoče doseči s sredstvi, ki so nam zaupana. Če bomo ustvarjali pričakovanja, ki jih ni mogoče izpolniti, bomo izgubili zaupanje svojih državljanov. Po mnenju Sodišča je zaključek povsem enostaven: EU ne bi smela dajati obljub, ki jih ne more izpolniti. Poleg tega moramo vsak dan znova dokazati, da se pristojnosti EU uspešneje izvajajo na ravni Unije kot na nacionalni ravni.

Dovolite, da dodam še nekaj, preden zaključim svoj govor. Revizorji smo znani po tem, da vedno gledamo v preteklost. To leto pa menim, da imamo pravico, da se ozremo tudi v prihodnost. V prihodnjih tednih lahko od Sodišča pričakujete vrsto mnenj o različnih predlogih glede financ Evropske unije za obdobje 2021–2027.

Pred Parlamentom in Svetom so pomembne odločitve. Sodišče še posebej odobrava dejstvo, da je Komisija ustvarila podlago zanje s tem, da predlaga več fleksibilnosti, ki je v sedanjem večletnem finančnem okviru tako zelo primanjkuje – to je korak v pravo smer.

Spoštovani, živimo v vse bolj negotovem svetu. Zato si moramo prizadevati, da bi bile naše odločitve zasnovane na trdnem finančnem temelju.

Dokažimo svojim državljanom, da lahko držimo svoje obljube, smo pri tem učinkoviti in zares nekaj spremenimo.

Hvala za vašo pozornost. Veselim se izmenjave mnenj z vami.